

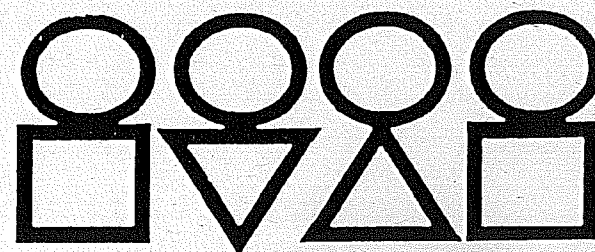
S e m i n a r i u m '97

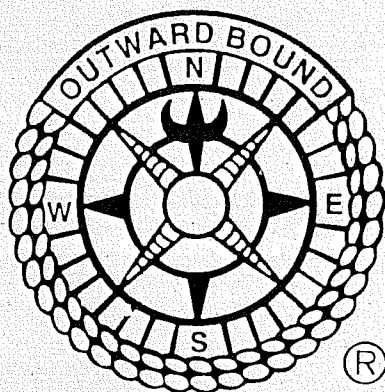
Všichni mluví o počasí
a nikdo s tím nic nedělá

Mark Twain

Prázdninová škola Lipnice

Svět je odrazem nás samých a všechny jeho problémy a konflikty se odrážejí v každém z nás. Klíč k jejich řešení proto musíme hledat v sobě.

**OUTWARD BOUND
ČESKÁ CESTA**

Jsme občanským sdružením usilujícím o všestranný rozvoj osobnosti člověka. Tohoto cíle se snažíme dosáhnout prostřednictvím vícedenních kursů, jejichž čas je naplněn hrou, pohybem, tvořivými dílnami, happeningy, diskusemi i rozjímáním. Navozováním silných zážitků a intenzivních mezilidských vztahů pomáháme každému v sobě nalézt netušené zdroje energie, sebedůvěry a spontánní tvořivosti, které jsou nezbytné pro aktivní a odpovědný postoj k životu, společnosti a prostředí.

INTEGRACE ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH DĚTÍ

S E M I N A R I U M

A (SAMOZŘEJMĚ) INTEGRACE DĚTÍ BEZ POSTIŽENÍ

závěrečná zpráva, 1997

Ve vztahu naší společnosti k postiženým není potřeba bourat pouze fyzické bariéry. Neméně důležité je bourat i bariéry psychické, mezilidské. Bourání je však už jen terapie, ta je vždy málo účinná. Nejlépe bude, pokud se naučíme ty bariéry vůbec nestavět, tedy prevence. Toto můžeme uplatnit pouze u dětí, zatím čistých, připravených od nás dospělých přijímat způsob, jak v tomto světě žít. Z velké části jsou děti ovlivňovány svou školou, svými učiteli. Učitelé jsou svým povoláním lidé, kteří se dotýkají budoucnosti naší společnosti. Současný malý počet integrovaných tříd, oddílů a vůbec dětských skupin je ochuzením jak pro „zdravé“ děti, tak stejnou měrou i pro děti s postižením. Je třeba motivovat a pomoci připravit učitele (i budoucí) k vytvoření dětských integrovaných skupin. Přístupů je a může být hodně. Jsme přesvědčeni, že vhodně zvolená metodika zážitku a výchovy v přírodě je může významně doplnit.

Proto SEMINARIUM

Místo: Buková u Trhových Svin

Doba: 24.7.-2.8.1997

Zúčastnění: Celkem 47, účastníci: 31 (19 ČR, 6 SR, 2 Moldavie, 2 Ukrajina, 2 Lotyšsko), organizační tým 9, hosté 7. Z toho 10 s postižením (3 DMO, 1 DMO kvadru, 1 protézy, 1 kvadru, 1 roztroušená skleróza, 1 paraplegik, 1 diabetik nevidomý, 1 neslyšící)

Skladba účastníků (z pohledu zaměření Seminaria):

studenti: fyzioterapie, 3x sociální práce, ATV, 2x učitelství, ergoterapie, 4x speciální výchovy na FTVS,

praktici: učitelka 1. st., škola pro nevidomé, 2x spec. mateřská školka, 2x učitelka ve škole pro sluch. postižené, vychovatelka v Mokrohájské Bratislava, prof. fyziologie, prof. spec. pedagogiky, dětská rehab. sestra, Domov dětí a mládeže, sportovní instruktor, Slovenská humanitní rada, organizátoři projektu Orbis na Slovensku (podobný projekt Mostům a Seminarium).

Hosté:

- Pavel Dušek, předseda Sboru zástupců zdravotně postižených (beseda 2)
- Václav Trojan, ředitel gymnázia Integra, Jana Uhra 12, 602 00 Brno, 44211547, 44218484, fax 44219494 (beseda 1)
- Jitka Slavíková, psycholog gymnázia Integra (beseda 1)
- Michal Benda a Aleš Pokorný (vysoká lana a slanění)
- Lucie Magerová (programová pomoc, prakticky člen týmu)
- Roman Bobo Šantora (programová pomoc, především Labyrint)

Dokumentace:

Fotky: Vendy Brázdová

Video: sestřih: Vojta Svoboda +1 v archivu kaceráře

Tým:

- Vendy Brázdová, Řepová 488, 196 00, Praha 9
- Petra Jiroušková, Na vyhlídce 510, 742 42, Nový Jičín
- Eva Reitmayerová, Žlutická 5, 323 29, Plzeň
- Jana Trantová, Uruguayská 19, 120 00, Praha 2
- Petr Bartošek, Sokolská 638, 757 01, Valašské Meziříčí
- Honza Krejsa, J. Jovkova 3257, 143 00, Praha 4
- Lukáš Krump, Na hlavní 19, 182 00, Praha 8
- Pája Martinek, Slévačská 16, 198 00, Praha 9
- Vojta Svoboda, Vavřenova 1170, 142 00, Praha 4

Krátce shrnu nejvýznamnější statky Seminaria '97 :

- V týmu sluchově postižený kluk
- Mezi účastníky *chtění* kvadruplegici, nevidomý kluk
- podařilo se získat opravdu dost účastníků, pro které je to vlastně děláno (učitelé, i budoucí, různí výchovní pracovníci)
- Realizována vysoká lana, slanování

Cíle **SEMINARIA:**

- *Seminarium* se obrací k pedagogům a výchovným pracovníkům a za cíl si klade dát motivaci a inspiraci těm, kteří již pracují s dětskými integrovanými skupinami a těm, kteří ještě zatím jen o integraci přemýšlejí dát silný impuls k přetvoření svých dětských skupin v integrované.
- *Seminarium* je chápáno jako střípek k mozaice integračních přístupů ve společnosti, kterých je v poslední době velké množství. Za vzor si bere úspěšný kurs MOSTY Prázdninové školy Lipnice pro vozíčkáře a jejich zdravé vrstevníky a modifikuje jej tak, aby účastníci dostali také velké množství informací prostřednictvím besed s hosty (především zkušenosti al.d.).
- *Seminarium* je i platformou k prezentaci představ účastníků o další podobě takto koncipovaného semináře, aby čím dále lépe plnil svůj cíl.

Prostředky naplnění cílů:

Dramaturgie kursu je vystavěna tak, aby poskytla účastníkům ...

- Zážitek z integrace
- Osobnostní rozvoj
- Poznání života postiženého
- Inspiraci pro práci s dětmi a mládeží (know-how výchovy v přírodě)
- Informace, předání zkušeností - hosté, diskuse

Zážitek z integrace: hlavním axiomem našich programů je *vše spolu*. Toto klade v metodice výchovy v přírodě na první pohled velmi těžké překážky. Tyto se však vždy dají společným úsilím překonat a tento proces je pro účastníky velmi hlubokým zážitkem. Proto je kurs postaven tak, že se ho účastní i postižení. Tady je důležitým momentem i začlenění postižených do týmu.

Osobnostní rozvoj: Programy zaměřené na rozvoj osobnosti byly zařazeny do programu proto, aby si účastníci začali více věřit ve své vlastní síly a pomohlo jim to naplnit jejich případné odhodlání v přetvoření své dětské skupiny v integrovanou.

Poznání života postiženého: posadit se na vozík, zkusit si na něm přejet několik bariér, vykonat několik základních lidských potřeb, popř. zavázat si oči, či na chvíli neslyšet ... to jsou momenty, které přehodnocují naše žebříčky životních hodnot. Tyto aspekty reflektujeme především v *Autoškole* a jsou součástí i mnoha dalších her. Na kursu je k dispozici několik náhradních vozíků, které se v jeho průběhu stávají v mnoha chvílích součástí účastníků. Směrem k účastníkům je stavěna výzva zkusit si den na vozíku se vším všudy. Toto chceme v budoucnu ještě rozšířit na neslyšení.

Inspirace pro práci s dětmi a mládeží (Prázdninový know-how): všechny programy jsou inspirací pro práci jak se zdravými dětmi, tak s integrovanými skupinami. Na kursu je předložena literatura z oblasti výchovy a vzdělání (klasické Portálovky, mnohé herní encyklopedie, a to i ze zahraničí). Hlavní je ale vědomí možné adaptability téměř *všech* možných her pro integrované skupiny. Zde hraje důležitou roli i den na lanech, kde se mj. snažíme ukázat, že zdánlivě nerealizovatelné věci se dají uskutečňovat (vysoká, nízká lana, slaňování ... vše včetně vozíčkářů, nevidomých)

Informace - hosté, diskuse: velmi důležitá část programu. Měli by to být lidé kteří se pokusí předat své zkušenosti a popř. nějaké nezbytné informace.

Konkrétní realizace je pak postavena takto: první večer a následující dva dny slouží k seznámení, zbourání bariér, otevření účastníků. Jsou plné aktivit, kde jsou účastníci silně promícháváni a stále v nových týmech stavěni před různé úkoly zaměřené především na kooperaci a komunikaci a společné zážitky. Klíčovými programy jsou zde Zelená karta, Boyard, Golfík, Le mans, Dynamics a zakončení ve Hrách bez hranic. Už standardně začínáme ještě první den Autoškolou, kde si chodáci ozkouší různé aspekty života lidí s postižením a tito jsou zde v tuto chvíli v důležité roli učitelů. Čtvrtý den kursu začíná blok besed, který trvá až do konce. Přerušen je v závěru dnem na lanech. Besedy jsou programově statické a je nutno je vyvážit něčím dynamickým a doplnit z klasického lipnického fondu. Závěrečný den je spíše happeningem.

Co se nedaří a s čím jsou ještě problémy.

- Především besedy, besedy a znovu besedy.
- Setkávání s účastníky
- Únava účastníků.
- Únava týmu.
- Předání Lipnického know - how

Besedy jsou problémem z několika důvodů. Zákonitě sníží dynamiku kursu. Dalším problémem je nejistota hosta (tento rok nám odpadli tři hosté na poslední chvíli). Velkým problémem je aby host měl co říci účastníkům a aby to uměl podat, zaujmout - tedy výběr hostů (to je vždy velice špatně odhadnutelné). Dále namotivování účastníků do besedy a v neposlední řadě její časový rozvrh a proložení nějakými aktivitami na rozhybání. Na poli hostů máme stále ještě co dělat. Co se týče **besed**: zde jsme byli po loňském neúspěchu ve velkém očekávání a dali jsme do toho dost našeho úsilí aby se to zlepšilo. Taky jsme hodně přemýšleli nad formou uvedení besed aby to nebylo suché. První beseda byla s Václavem Trojanem ředitelem gymnázia Integra v Brně a psychologem tohoto gymnázia Jitkou Slavíkovou (účastnice minulého Seminaria). Účastníci se pokusili na začátek zpracovat (a následně prezentovat mapy vztahů a problémů v 5 skupinách následujících problémů:

- očekávání rodičů
- očekávání dítěte
- příprava dítěte na integraci
- příprava učitele na práci s dítětem (studentem) s handicapem
- spolupráce školy a rodiny

Tohle nastartování bylo zvoleno velmi šťastně. Nahodilo to spoustu *obecných* problémů a naši hosté si v průběhu tohoto tvoření psali poznámky a v diskusi pak prakticky je reagovali a hlavně vše uváděli na *konkrétních* příkladech ze své praxe. Až jsem se bál, že nasadila tahle první beseda laťku příliš vysoko. Toto se nakonec potvrdilo. Následující besedy jsme nezvládli časově a taky jsme nedokázali Pavla Duška dostat z obecného povídání do konkrétního a další 3 besedy nám nevyšly vůbec (1x pracovní vyčerpání hosta, 2x nepřímé povodňové následky). Besedy tedy bohužel opět špatně. Protože jsme po kursu konstatovali, že jsme vůbec nenaplnili záměr předávání know-how naší práce, rozhodli jsme se zorganizovat postkursovní setkání, kde jeden z bodů by měl tuto díru zaplnit. Toto se nakonec podařilo a přišlo nám toto řešení být šťastným.

Práce týmu: Při sestavování týmu jsem se dostal k otázce, jestli Seminarium vůbec ANO za podmínky, že tým bude *velice* nezkušený co se týče práce na lipnickém kursu - prostě to byl elévký tým (říkával jsem superelévský). S vědomím určitého rizika jsem do toho šel s tím, že příprava bude okleštěna od vymýšlení nových her, otvíráku a zavíráku a bude spíše malým instruktorským kursem a tým bude postaven trochu (možná hodně) předčasně do instruktorských rolí.

V přípravě jsem byl velice mile překvapen fungováním týmu až na ne úplně 100 procentní účasti na schůzkách. Především jsem byl potěšen, že tým si bral na sebe spoustu produkčních úkolů a ty plnil a mě velice uvolňoval ruce. Zde jsem pocítil veliký rozdíl od práce s přezaměstnanými (včetně mě) instruktory z minulých týmů.

Do kursu jsem nastupoval s nemalou obavou jak to bude vypadat s tím face to face čili tváří v tvář účastníkům a kursovním denním problémům pod tlakem. Stavěl jsem se více do střehu než je na kursu obvyklé a taky jsem si jako šéf vzal více programů než je obvyklé (ještě více jsem se vzdálil ideálu, že šéf by nemusel mít vůbec nic). Toto bylo značně vyčerpávající a pravidelně jsem dostával vazbu, že jsem si toho nabral moc.

Ze *SVĚHO* zpětného pohledu a zkušeností mám docela dobrý pocit z fungování týmu za těchto specifických podmínek. *JINAK* je tomu z pohledu týmu. Malá důvěra šéfa, málo toho specifického hlazení, málo zpětných vazeb ze strany šéfa. Ano, zcela zřejmě jsem tyto věci zanedbával z časového presu, z nemála kursovních starostí a taky proto, že tyto věci sám zatím zřejmě neuváženě velmi podceňuji a nedoceňuji. Vytvořil jsem takovou schizofrenickou situaci: na jedné straně jsem obětoval pohodlí týmu kursovním věcem a programy a vůči účastníkům a na druhé straně účastníci samozřejmě týmovou nepohodu mohli vycítit a tím se snížil účinek kursu a všeho dění. Inu ryba smrdí od hlavy, není liž pravda. Zdroj poučení je to pro všechny. Příště to snad napravím, ale co nového se objeví???

V minulé závěrečné zprávě jsem si položil několik otázek a výzev do budoucnosti.

• Ve větší míře zprostředkovat účastníkům život postiženého	⇒ Nesplněno, úplně jsme minuli.
• Velkou pozornost věnovat výběru hostů do diskuse	⇒ Splněno, ale nezadařilo se úplně, stále otázka.
• Jaké bude věkové omezení?	⇒ Zatím se osvědčuje věkové omezovat minimálně (trochu nás to táhne omezit pro mladší věkovou kategorii)
• Jaká bude hranice postižení a jaké bude spektrum?	⇒ Tady byl učiněn velký posun (nevidomý, chtění kvadruplegií)

Očekávání a obavy našich účastníků ze začátku kursu

Očekávání:

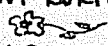

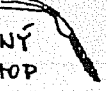

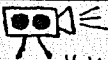

šáhnu si na dno
nové zážitky a poznatky
nové vztahy
zábava
dobré jídlo - hodně
nezabudnutelný zážitek
nové nápady - inspirace
pohoda

Obavy:

málo spánku
moc fyzicky náročné
nesplní se to (šáhnu si na dno)
příliš mnoho vztahů
brzké vstávání
počasí a komáři
nebude se mi chtít domů
příliš málo mých uspokojivých nápadů
bude toho na mě moc

↑ Co se ukrývá za těmito vraty ↑

Reálný scénář

ČT								VONNÝ KOKTEJL FILM. PANTOMIMA OČEKÁVÁNÍ + OBANY		ZELENÁ KARTA	BOHA-TÝRKA 	
PÁ		AND. AND.	AUTOŠKOLA 	DYNAMICS		ČAJ.	1. SERVIS	VÝTVARNÝ WORKSHOP 		GOLFÍK 	MOTIV. LE MANS PŘEDP. TOČENÍ KŘEHL + VOČT.	
SO	 LE MANS			MASÁŽE + RELAX		ČAJ.	OHLED-NUTÍ	TETUÁŽ SCRABBLE		DYNAMICS	HRY BEZ HRANIC KOTARA	
NE		ROZCVIČKA	ÚVOD DO BES. BALČEK-KY	BESEDA - INTEGRA		BESEDA + ČAJ.	 BOYARD			ZEBRA	RUCE A HLINA	
PO			OHLED. EÚE	BESEDA - LEGISL.		JARMARK BESEDA + ČAJ.	 VODNÍ MĚSTO 			HÝBNEROVKY		PRSKAVKA
ÚT			BORŮVKY			LANA					TANČÍRNA	
ST			ÚKLID	OHLED. ÚVOD LSRS		ČAJ. 	VIDEOKLIPY	LABYRINT SVĚTA A RÁJ SRDCE		OHLED. ZA LSRS	VEČERNÍČKA	
ČT			VÁNOCE	TISKOVKA O PŠL		CAMELTROPHY	DYNAM. RELAXACE		ČAJ.	MÁ KNIHA 		
PÁ		HOV. TROU	OHLED.	KOKOSY		ČAJ.	MOTIVACE + PŘÍPRAVA KINA POKROK		 KINO POKROK		MARGARETA + RETRO	
SO			OHLED.	TRIČKA + ÚKLID 								

Program	Průměr	Odchylka
Kniha	4,70	0,45
Lana	4,61	0,57
Vodní město	4,48	0,57
Le Mans	4,40	0,72
Ruce a hlína	4,38	0,76
Labyrint	4,38	0,80
Tančírna	4,35	0,62
Kokosy	4,32	0,68
Hry Bez hranic	4,19	0,57
Golfik	4,13	0,48
Dynamics 2	4,10	0,64
Kino Pokrok	4,10	0,69
Autoškola	4,07	0,60
Boyard	4,04	0,52
Dynamická relaxace	4,00	0,67
Masáže	3,97	0,58
Camel Trophy	3,97	0,58
Dynamics	3,96	0,42
Hybnerovky	3,94	0,54
Výt. Work.	3,90	0,89
Vánoce	3,87	0,69
Hokykoky	3,80	0,56
Zel. karta	3,79	0,56
Klipy	3,68	0,70
Tiskovka	3,61	0,62
ÉÚĚ	3,56	0,57
Beseda - Integra	3,52	0,54
Zebra	3,50	0,62
Scrabble	3,45	0,74
Rabín	3,43	0,85
And. And.	3,31	0,69
Večerníček	3,16	0,55
Než přijde letička	2,97	0,39
Prskavka	2,87	1,08
Beseda II	2,60	0,66

Chronologická hitace		
1. den	Zelená karta	
	Rabín	
	Večerníček	
2. den	Andělská Anděla	
	Autoškola	
	Dynamics 1	
	Vv workshop	
	Golfik	
3. den	Le Mans	
	Masáže	
	Tetička	
	Scrabble	
	Dynamics 2	
	Hry bez hranic	
4. den	Beseda I	
	Boyard	
	Zebra	
	Ruce a hlína	
5. den	ÉÚĚ	
	Beseda II	
	Vodní město	
	Hybnerovky	
	Prskavka	
6. den	Lana	
	Tančírna	
7. den	Klipy	
	LS&RS	
8. den	Vánoce	
	Tiskovka	
	Camel Trophy	
	Dyn. relaxace	
	Kniha	
9. den	Hoky koky	
	Kokosy	
	Kino Pokrok	

H
I
T
A
C
E

Zážitky z natáčení:

hned tady mne napadá podoba s minulým ročníkem kursu, kde jsme na prvním místě očekávní a obav měli, že budou skály a že nebudou skály. Tohle od Šárky cyklistické. Nyní opět od cyklistické Šárky (ale jiné) jsme měli naději, že si šáhne na dno a druhým dechem obavu, že si na t dno nešáhne.

Jinak uvedme, že se kurs rozvíjel opět na rozbouřeném moři. Měli jsme několik 'přespolních', kteří sem přijeli trochu naslepo a v jiném očekávání¹. Doufal jsem, že je zdoláme a že se dostaneme na klidnější moře. Hodně jsme je každý večer rozebírali. Tohle je vůbec zajímavá historie. První průlom začal ve chvíli, kdy jsme s nimi probrali jejich problémy a uklidnili je, že Prahu a obchody v českých Budejovicích opravdu jít nezakážeme či neodmítneme. Pak pomalu začaly pronikat do programu. Poprvé jsem je v pohodě viděl na výtvarném workshopu první den (večer předtím na Zelené kartě, chasidské pohádce a hostině, ráno pak na autoškole a dynamicsech byly v nepohodě a napětí). Zlom nastal v golfíku, kdy využily své oblečení a krutě nás všechny zahanbily. Tohle a fakt, jak se zapojují do programu, bylo na druhý den v servisním oceňování odměněno potleskem, který je asi mile překvapil a zároveň zavázal. Další zlom nastal v prvním besedním bloku, kde společně zapracovaly a sestavily prezentaci, která byla odměněna potleskem. Účastníci nám vůbec pomáhali, kde mohli (např. i s překládáním²).

V této souvislosti si dělám rekapitulaci, do čeho že jsme se to pustili: Co se týče postižení, na kursu jsou těžce postižení na vozíku, paraplegici, berličkáři, nevidomý³ a neslyšící, to vše v rozpětí od cca 18 do 50 let, intertouchovský rozměr (dvě nemluví anglicky vůbec) cizinců, kteří navíc dočasně nic (nádech nalakovaných nehtů), na co jedou. Docela vzpomínám na první schůzky kolem Seminaria minulý rok, kde jsem neprosadil prakticky nic více než paraplegický charakter kursu a do vody jsme byli hozeni až na kursu samotném. Nyní vidím, že lze jít dál a dále ve spektru postižení, které můžeme na kursech zvládat. Nejdůležitější je chuť problémy překonávat a něco zažít.

Malá soukromá rekapitulace

- slape, jdu
- jdu se podívat, mám to v oku
- někde jsem slyšel a jestli mě sluch nešálí

¹ Tady jsem udělal velkou chybu: nedostatečně jsem ošetřil co může naše cizince (2 ukrajinky, 2 lotyšky, 2 moldavanek) čekat a k tomu navíc se ztratil na cestě i jeden dopis se seznamem věcí, které si mají vzít. Na kurs jsme tak dostali účastníky, kteří přijeli bezvadně připraveni na večerní párty a těšili se na hotel s ručníky. Na začátku chtěli studijní materiály a slibovaly, že budou pilně studovat. Rozčarování bylo velké.

² Poděkování Lide a Hance

³ Zde nelze nevzpomenout tedy nevidomého Járu, který nás obšťastňoval podobně jako minulý rok Pája: při golfíku napálil míček naprosto neuvěřitelným způsobem na nejtěžší bránu tak, že byla pouze na jednoduché dotknutí. 'Mám to v oku', reagoval na pochvalu druhý den v servisu. Nezapomenutelné.

Výchova zážitkem a integrace dětí se zdravotním postižením

s e m i n a r i u m

PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE ŠTÚDIO ZÁŽITKU BRATISLAVA

pořádají 24.7. - 2.8.1997

Seminář - již druhý ročník - určený učitelům základních, středních i speciálních škol, studentům pedagogických fakult, vedoucím oddílů mládeže, zkrátka pedagogickým pracovníkům, kteří uvažují o začlenění dětí s postižením do svých tříd, oddílů a skupin. Dále těm, kteří chtějí získat informace, zkušenosti a inspiraci k práci v této oblasti. "Seminarium" nabízí možnost poznat a ZAŽÍT metodu seberozvoje pravěšenou devatenáctiletou praxí Prázdňinové školy Lipnice a tříletými zkušenostmi s její aplikací v integračních programech.

Prázdňinová škola Lipnice je občanským sdružením zaměřeným na výchovu v přírodě, kde je výchova chápána jako mnohospěrný proces mezi instruktory, účastníky a prostředím. Těžiště činnosti PŠL spočívá v pořádání vícedenních kurzů v přírodním prostředí, avšak ne v izolaci od okolního světa. Jejich čas je vyplněn pohybem, tvořivými dílnami, happeningy, rozpravami i rozjímáním. Mimořádné místo tu zaujímá HRA jako nejpřirozenější prostředek získávání nových zkušeností a dovedností pro každodenní život. Programy kurzů usilují o posunování pohledu na vlastní meze, uvolňování skryté tvořivosti a inspiraci k seberozvoji. Základními prostředky a stavebními kameny metody Prázdňinové školy Lipnice jsou:

ZÁŽITEK

na vlastní kůži i hluboko ve vlastní duši,
SETKÁVÁNÍ

v tvořivé spolupráci s lidmi, s krajinou, přírodou, se Zemí,

PŘEKONÁVÁNÍ

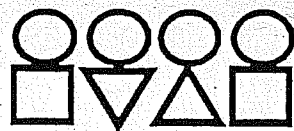
sama sebe, svých strachů, předpokladů, odcizení,
CESTA ZA OBZORY

svých dosavadních zkušeností a vědomostí.

V roce 1994 byl vytvořen středoškolský kurz MOSTY, který byl otevřený i paraplegikům. Jeho cílem bylo pomocí společných aktivit osvědčených v praxi PŠL dosáhnout ozdravení pohledu chodících na vozíčkách a vozíčkářů na chodící. Kurz vycházel z myšlenek programu pro tělesně postižené britské pobočky organizace OUTWARD BOUND®. Avšak dnes (po třetím ročníku kurzu Mosty, prvním ročníku Seminaria a několika víkendových akcích pro Pražskou organizaci vozíčkářů) je možno říci, že zde byla vytvořena světybná integrační metodika, která může být inspirativní i pro jiné pedagogické přístupy (školy, oddíly mládeže, družiny, atp.)

V ceně 2800 Kč (2100 pro studenty), je zahrnuto: ubytování, strava, instruktoři

Prázdňinová škola Lipnice
Senovážné nám. 24, 116 47, Praha 1
tel.: 02/24 102 552, 02/24 102 384
fax: 02/24 102 333

Jak docílit toho, aby integrace všech zdravotně postižených dětí nebyla jen záležitostí odvahy rodičů, ale aby existovala jako samozřejmá možnost volby, to mě trápí.

*Zdena Pospíšilová
sdružení spolu?*

Proces integrace nevede k tomu, že postižení zmizí, ale že si lidé všimnou u lidí s postižením jejich možnosti. Přijetí myšlenky integrace znamená víru ve schopnosti žít s postižením. Ve speciálních školách a ústavech se děti učí, jak byt vyděleným ze společnosti...

Začlenění je právo, nikoli privilegium pro pár vybraných jedinců. Je to výsledek rozhodnutí, že dítě s postižením nemůže být umístěno mimo běžnou třídu, jestliže vzdělání v běžné třídě by mohlo být s použitím zvláštních pomůcek a služeb úspěšné.

*Mary Schuler, Carol Tashie
Integrace: co nám říká výzkum o začlenění.*

Změnil se můj pohled na zdravých, s kterými som nemal dovtedy dobré zkušenosti. Snažim sa chodiť viac medzi ľuďmi, len aby som čo najmenej sedel doma.

*Peter Tryzna
(účastník kurzu Mosty)*

Skutočne už necítim žiadne napätie a rozdiel. Slovo integrace jsem pocítila naplněno a asi nejdůležitější je, že už ani nechci říkat integrace, ale prostě bytí spolu...

*Vendula B.
(účastnice kurzu Seminarium)*

PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE

Ateliery, atmosféra Běh
Cesty Den, diskuse,
divadlo, dobrodružství,
doleky, duše Ekologie,
expedice, euforie

Filosofie Gag Happening,
hry, hory, hudba Chuť

Inspirace, intenzita

Jedinečnost Kvalita,
krajina Lidé, lana, lodě

Miniskoly Naslouchání,
noc Odvaha, orientace,

? a odpovědi Pohyb,
poznávání, přátelství,

Překvapení, psychohry

Quizy Radosti, relaxace,
rétorika, r'n'r, rozkoše

Skály, sociodrama

Tanec, tvořivost Umění,
úlety, únava Voda

Wilderness experiment

Y Zábava, zážitek

zkušenost

kancelář:
Senovážné nám. 24
116 47 Praha 1

fax: 02/24 102 333
tel: 02/24 102 552
tel: 02/24 102 384

PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE, ŠTÚDIO ZÁŽITKU BRATISLAVA,
pořádají 24.7.-2.8.1997

S E M I N A R I U M

*Všichni mluví a počasí a
nikdo s tím nic nedělá
Mark Twain*

Účastníci: nad 20 let, otevřen lidem se zdravotním postižením, cena: 1000 Kč (s možností další dotace),
místo: Jižní Čechy, bezbariérové středisko

Kurs SEMINARIUM vychází ze zkušeností s netradičními ReKreačními (Znovutvořivými) aktivitami, které Prázdňinová škola Lipnice sbírá a prověřuje již devatenáct let. Stejně jako na ostatních kursech:

- ❖ načerpáte novou energii do života
- ❖ zjistíte, že dokážete více, než si myslíte
- ❖ získáte nové impulsy do života
- ❖ můžete se osvobodit od nánosů stereotypů
- ❖ zapomenete na všechny všední starosti
- ❖ naleznete nové přátele a nové kontakty
- ❖ najdete neznámé dimenze sebe sama

Navazujeme na integrační kurs pro mládež s tělesným postižením a jejich zdravé vrstevníky: MOSTY a předpokládáme tedy, že o náš kurs projeví zájem mimo jiné učitelé a ostatní pedagogové, uvažující o začlenění dětí se zdravotním postižením do svých tříd a dětských skupin a tělesně postižení aktivní nebo zainteresovaní v této oblasti.

Prázdňinová škola Lipnice a Štúdio zážitku jsou občanskými sdruženími zaměřenými na výchovu v přírodě, kde je výchova chápána jako mnohospěrný proces mezi instruktory, účastníky a prostředím.

Těžiště činnosti PŠL a ŠZ spočívá v pořádání vícedenních kurzů v přírodním prostředí. Jejich čas je vyplněn pohybem, tvořivými dílnami, happeningy, rozpravami i rozjímáním. Mimořádné místo tu zaujímá HRA jako nejpřirozenější prostředek získávání nových zkušeností a dovedností pro každodenní život. Programy kurzů usilují o posunování pohledu na vlastní meze, uvolňování skryté tvořivosti a inspiraci k seberozvoji.

Základními prostředky a stavebními kameny metody jsou:

ZÁŽITEK na vlastní kůži i hluboko ve vlastní duši,
SETKÁVÁNÍ v tvořivé spolupráci s lidmi, s krajinou, přírodou, se Zemí,
PŘEKONÁVÁNÍ sama sebe, svých strachů, předpokladů, odcizení,
CESTA ZA OBZORY svých dosavadních zkušeností a vědomostí

"Šokovalo mne, jak bezprostředně a rychle jsme se tu všichni sblížili, stali se týmem, začali pro sebe něco znamenat. Šokovalo mne, jak hluboko jsme dokázali nahlédnout sami do sebe a uvědomit si to".

Gábina Schwagerová (Seminarium 96)
"Změnil se můj pohled na zdravých, s kterými som nemal dovtedy dobré zkušenosti. Snažim sa chodiť viac medzi ľuďmi, len aby som čo najmenej sedel doma."
Peter Tryzna (Mosty 95)

Cítíš v sobě i měsíc po absolvování kurzu nějaké vnitřní odhodlání, kterým by se naplnily naše cíle?

Co ste siali, prinieslo úrodu. Eva

Čakala som prednášky, z ktorých snáď niečo aplikujem, kde se dá, a dostala som perfektnú injekciu nápadov, z ktorej budem žiť ešte aspoň, kým zas nedostanem druhú. Eva

Len robte takéto kurzy, lebo dávajú oveľa viac, než si myslíte. Eva

Slovo integrace...mi po kurzu moc nesedí - zdá se mi moc tvrdé... Jana

Myslím, že integrace je dobrá na to, aby si tělesně postižení a zdraví na sebe zvykli a utvářeli navzájem vztah a aby někteří lidé neviděli tělesně postiženého jako nějakou příšeru, ale jako člověka. Mírka

Seminárium mi dalo další sílu zvládat společný život s manželem, který by se právě kvůli fyzickému špatnému stavu ani Seminaria zúčastnit nemohl. Helena

Uvědomila jsem si, že skutečně v kolektivu nadšenců se dá dělat téměř cokoliv a že pokud je dobrá spolupráce, tak lze lidi se zdravotním postižením zapojit do běžného života i ve volném čase. Na Semináriu jsem získala velké množství nápadů. Jana

Určitě se můj prožitek výrazně odrazí (a odráží) v mém jednání a přemýšlení. A to není málo!!! Honza

Cítím v sobě něco, nevím, co to je, ale někdy je to tak silné. Možná je to radost, láska, víra, nevím. Po Semináriu vím, kam to něco budu směřovat. Dita

Musím říct, že se mé očekávání splnilo. Co se dá, to využívám a chci využít při vyučování. Lída

Seminárium ma opäť presvedčilo, že za "byťi spolu" sa často platí niekedy veľmi veľa na oboch stranách, ale či už je to strata pohodlia, času alebo peňazí, som hlboko presvedčený, že ju treba podstupovať znova a znova, lebo pravdivé "byťi spolu" je nepochybne jednou časťou zmyslu života. Preto všetky aktivity, ktorých (naplneným) cieľom je úprimné "byťi spolu", považujem

za veľmi zmysluplné a korene zmysluplnosti tohoto projektu za hlboké a pevné. Casco
Myslíš, že je tato forma vhodná k doplnění mozaiky integračního snažení ve společnosti?

Tato společnost (náš národ) není ještě zdaleka seznámena s touto problematikou a myslím si, že čím více lidí (i těch, kteří by se daným tématem již nikdy nezabývali a možná by je ani nikterak nezaujal) projde tímto kursem, tím lépe nejen pro postižené, ale i pro ostatní lidi i účastníky daného kursu. Jana

Seminárium může být velmi vhodné proto, aby těmto lidem ukázalo, kam až se dají posunout hranice toho, co s postiženými dělat, dodalo jim sílu do další práce, ukázalo jim, že tahle práce má smysl. Honza

Ano, domnívám se, že je to jedna z mála akcí onoho integračního snažení, která méně mluví a více dělá. Díky!! Lída

Myslím, že ta forma, kterou jste zvolili, je dobrá a pro lidi, kteří opravdu chtějí vytvořit integrované skupiny, je i inspirativní, no a pro ty, co to nemají v úmyslu, je to přinejmenším velmi užitečná a dobrá zkušenost pro běžný život (a to opomenou, že pokud se sejdou ti správní lidé, taky mimořádně příjemný zážitek). Alenka

Co bys vzkázal(a) budoucím účastníkům?

Je to poučné, zajímavé, zábavné a nenudí. Jára

O Semináriu se obecně asi ani mluvit nedá, to se celé musí PROŽÍT! Jana

Teď už vím líp než dřív, že nepoznat znamená o moc přijít. Petra

Budoucím účastníkům bych vzkázal, ať jdou do toho. Honza

Každý člověk je jedinečný, přicházejte na Seminárium bez predsudkov a NEMENNÝCH představ. Casco

O h l é d n u t í

Budoucí účastníci: OTEVŘTE SVÁ SRDCE Co ti na kurzu chybělo, čím by se dal zlepšit?

Na kurzu mi chýbalo asi len to, že bolo trochu málo času na spoznanie iných účastníkov, ale to nebol cieľ kurzu a zlepšiť by sa to dalo i nejakým pokúrkovým stretnutím. Eva

Další kurzy bych doplnila besedami ze speciálních center (pro nevidomé, neslyšící) a besedami s dobrými speciálními pedagogy, možná i besedou s člověkem se zdravotním postižením - sportovcem,... Jana

Na kurzu mi chyběl prostor pro povídání mezi účastníky. Honza

Nebyl čas zastavit se s vstřebat to... Proto si myslím, že by bylo dobré už přímo na místě dát lidem možnost se zorientovat v tom, co právě zažili a prožili. Třeba několikrát během pobytu půlhodinu nebo hodinu ticha, kdy by se mluvení omezilo jen na prosím tě a děkuji. Alenka

Potom si myslím, že by možná nebylo marné, aby si všichni zdraví odzkoušeli ten jeden den na vozíku. Alenka

Měli by se zúčastňovat například pedagogové obyčejných základních škol, aby se toho slova INTEGRACE nebáli, nehledali v něm jen problémy, ale aby si uvědomili, že může být i pro ně přínosem. Helena

Jaký termín a délka kurzu by byla podle Tebe nejvhodnější pro uspořádání tohoto kurzu?

Myslím si, že délka kurzu byla naprosto skvěle vypočítána, neboť množství "vnitřních prožitků" bylo takové, že kdyby trvaly jen o chvíli déle, tak bych se z toho "sesypala", což se částečně stalo. Helena

Jací hosté by se měli na Semináriu objevit a na co by ses jich rád(a) zeptal(a)?

Možná by bylo zajímavé srovnat problematiku integrace a postižených vůbec ve státech hostů (Slovensko, Litva, ...). Je totiž rozdíl, zda-li na toto téma vypráví člověk, kterého neznám a ani nebudu mít čas poznat, a člověk, se kterým trávím prakticky všechnen čas na kurzu. Jana
Myslím, že by hosty na Semináriu mohli být často samotní účastníci, protože jejich zkušenosti jsou velmi zajímavé. Dále bych navrhoval diskuse nad některými tématy, která se mohou vybrat třeba pomocí psaní na lístečky. Dal by se tak prostor k tomu, aby každý mohl (všem) ostatním předat své zkušenosti a názory. Honza

Které programy Tě z hlediska integrace nejvíce oslovily, a naopak, které Tě neoslovily?

Na Labyrinte sme si vlastne mohli aspoň trochu uvedomiť, čo by obnášal život s postihnutým partnerom či ako by sme sa vedeli sami vysporiadať s nejakým zlomom vo svojom živote, či už chorobou, smrťou či vlastným postihnutím. Eva

Myslím, že z hlediska integrace mě nejvíce oslovil celý pobyt - přímý (těsný) kontakt se všemi lidmi (tělo na tělo). Jeden obrovský blok nebo bariéra je pryč, rozpustila se. Dita
Z hlediska integrace mě nejvíce oslovily akční "běhací" hry, neboť ty mi právě ukázaly, kam až je možno zajít, i když zpětně si uvědomuji, jak právě na nich se (nepřímou a bez patosu) ukazují handicap jednotlivých postižených. (Dokážu to samé, jako ti "zdraví", ale s mnohem větší námahou a pomocí.) Tyto hry mě také zaujaly pro svůj důraz na týmovou spolupráci. Honza

Integračne na mňa pôsobil celý kurz, nepociťujem potrebu vytrhávať z kontextu. Casco

dovoľte, aby som sa s Vami podelil o moje dojmy a zážitky zkurzu Prázdninovej školy Lipnice (PŠL) a Štúdia Zážitku SEMINARIUM '97. Kurz mal od 24. júla do 2. augusta svoj "hlavný stan" vstredu Jedličkovho ústavu vBukovej u Olešnice (asi 30 km od Českých Budějovic).

PŠL vznikla v roku 1977 s pôsobnosťou pre celé Československo. V roku 1993 vznikla jej sesterská organizácia na Slovensku, Štúdio Zážitku. Obe občianske združenia sa (často v úzkej spolupráci) usilujú o všestranný rozvoj osobnosti človeka. Tento cieľ sa snažia dosiahnuť prostredníctvom viacdenných kurzov, ktorých čas je naplnený HROU, pohybom, tvorivými dielňami, happeningami, diskusiami aj rozjímaním. Navodzovaním silných zážitkov a intenzívnych medziľudských vzťahov má každý možnosť v sebe nachádzať netušené zdroje energie, sebadôvery a spontánnej tvorivosti, ktoré sú nevyhnutné pre aktívny a zodpovedný postoj k životu, spoločnosti a prostrediu. Kurzy sú inšpirované prácou Kurta Hahna, ktorý vypracoval plán prípravy mladých anglických námorníkov pre ťažké boje snemeckými ponorkami vo vodách Severného mora počas 2. svetovej vojny. Kurt Hahn nazval tieto kurzy "Outward Bound". V námorníckom žargóne sa rovnako označuje loď, ktorá sa vydáva do neznáma opúšťajúc bezpečný prístav. Dnes je Outward Bound aj medzinárodnou organizáciou združujúcou 50 škôl a centier na 5 kontinentoch, vrátane PŠL a Štúdia Zážitku.

Kurz SEMINARIUM je vponuke kurzov nový. Tento rok sa iba druhý raz stretlo viac ako 30 pedagógov (aj špeciálnych), študentov pedagogiky (vrátane špeciálnej), študentov sociálnej práce, pracovníkov zÚstavov sociálnej starostlivosti, trénerov zdravotne postihnutých športovcov a rôzne zdravotne postihnutých zČiech, Slovenska, Lotyšska, Moldavska a Ukrajiny, aby s "tým" aspoň máličko spravili. Správne tušíte, ak si pod "tým" predstavujete integráciu zdravotne postihnutých do spoločnosti "zdola", najmä tak, že ak vznikne možnosť včleniť zdravotne postihnuté dieťa do kolektívu jeho "zdravých" rovesníkov vpredškolskom zariadení, v škole, záujmovom krúžku,, treba ju využiť.

Táto idea je zaujímavá a podľa môjho hlbokého presvedčenia aj správna. Jej každodenné napĺňanie však je vytrvalostným behom cez prekážky. Vyžaduje veľa znalostí, inšpirácie, odhodlania a síl. Účastníci kurzu boli preto konfrontovaní nielen medzi sebou ("choďáci" a "cyklisti"), ale aj sami so sebou. Výborným rámcom pre celý pobyt bolo, že udelenie Zelenej karty do kurzu bolo podmienené nielen získaním prvých informácií o svojom kolegovi na kurze, ale aj odovzdaním hodínok. Prvým testom komunikácie a spolupráce bolo Nebo a peklo, špeciálna "receptia", počas ktorej sme všetko zbohatej tabule mohli vkladať do úst - všetkých ostatných, ale nie svojich.

Pretože často používanou pomôckou pre všetkých účastníkov kurzu bol vozík, absolvovanie Autoškoly bolo nevyhnutnosťou. "Choďáci" sa naučili, ako do vozíka nasadnúť, ako vystúpiť, ako "cyklistu" dopravovať po schodoch, či ako jazdiť svozíkom do kopca, alebo ako udržiavať rovnováhu na zadných kolesách.

Nasledujúce programy pre rozvoj tímovej spolupráce rozvíjali nielen naše schopnosti riešiť rozličné viac, alebo menej praktické problémy, ale aj vôľu odvieť pre celú skupinu to najlepšie. Skutočnou previerkou našich zručností bol Golfík a najmä Le Mans - skúška vytrvalosti, odvahy a súdržnosti.

Mnohí znás objavili hranice svojej všestrannosti pri Pevnosti Boyard (viacboj vyžadujúci rýchlosť, tvorivosť, schopnosť plánovať a pri tom všetkom nezabúdať na ostatných, niekedy aj menej výkonných členov družstva). Vodné mesto okrem požiadaviek na plavecké schopnosti vyžadovalo aj rýchle ruky pri nabíhaní "okruhov útechy" na vozíku, ale aj riadnu dávku trpezlivosti pri zbieraní čučoriedok.

Deň, ktorý bol celý plánovaný špeciálne na zber čučoriedok vnás preto vyvolával istú nechúť. O to radostnejšie bolo naše zistenie, že "všetko je inak" ...

Naším nepočujúcim priateľom boli venované Hübnerovky, pri ktorých sme povedali veľa o pohľade na život okolo seba bez jediného slova. Tančírna bola krásnym večerom, v ktorom sme odohrali svoju rolu opäť bez slov a časoposuvným médiom bola hudba.

Veľmi zaujímavým bolo predstavenie brnianskeho súkromného osemročného gymnázia INTEGRA, na ktorom študujú študenti so zdravotným postihnutím spolu so svojimi nepostihnutými rovesníkmi. Pracovné skupiny účastníkov SEMINARIA najprv interaktívne predstavili svoje analýzy problematiky integrácie školstva rôznych pohľadov a potom nasledovala živá, obojstranne podnetná, diskusia sriaditeľom gymnázia a školskou psychologičkou v INTEGRE (mimočodom účastníčkou vľahjšieho SEMINARIA).

Ďalšou rovinou pobytu boli aktivity venované našim vnútorným svetom, pocitom, snom a túžbam - Ruky a hľina, Raj srdca a Labyrint sveta, Kniha života. Pri Kokosoch sme počas vzrušujúceho basketbalového turnaja zažili, že pri tomto dynamickom športe sa dá aj "pohodlne voziť" na vozíku.

Kino Progres nebolo iba veľkou prehliadkou 100-ročnej histórie filmu a kreativity účastníkov kurzu, ale najmä jeho záver naliehavo kládol množstvo otázok: Aký je môj vzťah ktradičnému a modernému? Čo je nostalgia? Má alebo nemá miesto v našom živote?

Tieto, aj mnohé ďalšie otázky sa nám cestou domov miešali s nostalgickými spomienkami na vzrušujúcich desať dní, počas ktorých sme intenzívne precítili, že integrácia to je vlastne "byť spolu", ale o tom sa už nedá písať, alebo rozprávať, to treba ZAŽIŤ.

Casco

(príspevok do časopisu Humanita od jedného letošního účastníka Seminária)

P.S.: Jedna z disciplín Boyardu, ktorá bola prípravou na onakvejšie huncútstva. Naozaj by ste radšej celý deň zbierali čučoriedky?

Poděkování:

Tým a účastníci si dovoluují poděkovat těmto organizacím, které se nejvíce zasloužily o proběhnutí kursu

- Open Society Fund
- kancelář Prázdninové školy Lipnice
- středisko Buková vč. Paní Čupitové a personálu
- speciální poděkování našim hostům: Václav Trojan, Jitka Slavíková a Pavel Dušek.
- Michal Benda a Aleš Pokorný, Eva Zahrádková za vysoká lana
- Střední zemědělské učiliště za technickou podporu a Avii.

Vedoucí kursu si dovoluje ještě poděkovat týmu a účastníkům, kteří se zasloužili o výborné proběhnutí kursu

V Praze dne 2.11.1997

Za všechny v pomalu odcházejícím podzimu⁴

Vojta S.

⁴ Jsem si dobře vědom, že by tato zpráva mohla být obsažnější a smysluplnější. Vír všech věcí, které se okolo točí, mi bohužel neumožňují se tomuto dokumentu věnovat s takovým elánem a časovým prostorem, jak bych si moc přál.